

Lovforslagets Overgang til tredje Behandling

vedtoges uden Afstemning.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Ændringer i Rigsdagsvalgloven.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4235; Fremsættelsen findes i Tidenden Sp. 3154).

Holger Eriksen: Den Lov, der er gældende for Valg til Folketinget, har ofte været Genstand for Angreb, hvilket ikke kan undre, naar man betænker, at den er et Hastværksarbejde, skabt i en Paniksituation; den blev ganske vist ændret, efter at den havde været brugt en eneste Gang; men ogsaa dengang — det var mellem April- og Juli-Valget i 1920 — var der Tale om Hastværksarbejde. Der knytter sig utvivlsomt mange Fejl til den, baade af principiel og teknisk Art, men det er Spørgsmaal, som jeg her skal lade ligge, da det foreliggende Lovforslag ikke tager Sigte paa at revidere Valgloven som saadan, men kun at fuldstændiggøre den paa et enkelt Punkt, som man ikke havde Overblik over, da den blev lavet. Loven fastslaar omhyggeligt, hvorledes de 31 Tillægsmandater skal fordeles, nemlig med 6 til København, 10 til Øerne og 15 til Jylland. Den fastslaar ogsaa, hvorledes man skal forholde sig, hvis et Parti opbruger sine Suppleanter i en enkelt Stor- eller Amtskreds, idet det ledige Mandat i saa Fald gaar over til den Stor- eller Amtskreds inden for Omraadet, der har de fleste urepræsenterede Stemmer, men man har helt glemt at tænke paa, hvad der skal ske, hvis et Parti har opbrugt alle sine Mandater inden for et af Valglovens 3 Hovedomraader, og det er denne Mangel, som det foreliggende Lovforslag tilsigter at ophæve.

Lovforslaget gaar ud paa, at et saadant ledigt Mandat skal forblive hos det Parti, der har Krav paa det, men skal gaa over til dets første Suppleant i den Amts- eller Stor-kreds i et af de to andre Omraader, der har de fleste urepræsenterede Stemmer. De to andre Omraader bliver altsaa slaaget sammen, idet deres urepræsenterede Stemmer findes paa Grundlag af Forholdet mellem Partiets Stemmer og Mandater i begge disse Omraader under eet.

Man kan sige, det er et Hul i Loven, der her udfyldes, men det er næppe helt korrekt; det er snarere en Selvmodsigelse

i Loven, der ophæves. Tænker man sig, at den Situation indtræder, at et Parti har opbrugt alle sine Suppleanter i et Omraade, og det kan meget let komme til at foreligge, maa den gældende Lov, for saa vidt som den foreslaaede Ændring ikke vedtages, brydes paa et eller andet Punkt. Der er nemlig i saa Fald kun 3 Muligheder, og de er alle lukket af Lovens klare Bestemmelser.

Man kan for det første lade være med at besætte Mandatet, men det er i Strid med Loven, som siger, at Folketinget skal have 149 Medlemmer, og at en Suppleant i Tilfælde af et Medlems Dødsfald eller Udtræden skal rykke ind.

For det andet kan man give Mandatet til et andet Parti inden for det paagældende Omraade, men det er ogsaa i Strid med Loven, som siger, at hvert Parti skal have, hvad det har Krav paa i Henhold til Lovens øvrige Bestemmelser.

Op for det tredje kan man lade Mandatet blive hos Partiet, men lade det gaa over i et andet Omraade; i saa Fald bryder man Lovens Angivelse af, hvor mange Folketingsmedlemmer hvert Omraade skal have.

Det er disse 3 Muligheder, der foreligger, og jeg ser ikke rettere, end at det er den sidste, man maa vælge, hvilket ogsaa er foreslaaet af den højtærede Indenrigsminister. Ingen vil for Alvor gaa ind for, at et Mandat skulde staa ledigt, endnu mindre, at et Mandat midt i Perioden og paa Trods af de afgivne Stemmer skulde kunne gaa fra et Parti over til et andet. Derimod er Bestemmelsen om, hvor mange Mandater der skal tilfalde hvert Omraade, af problematisk Natur og lidet stemmende med Ret og Rimelighed. Naar den overhovedet er kommet med, skyldes det vel, at Junigrundloven indeholdt en Bestemmelse om, at der ved Kredsinddeling ogsaa skulde tages Hensyn til Befolkningstæthed, og under Forsøgene paa at samle saa mange som muligt om den nye Grundlov er Bestemmelsen gledet over i den ogsaa. Den havde sin Berettigelse, saa længe Afstemningen fandt Sted paa eet Sted for hele Kredsen, idet Hensynet til Afstande maatte spille en Rolle, men efter at hver Kommune havde faaet eet, som Regel flere Afstemningssteder, var der taget alt det Hensyn til Befolkningstætheden, som den havde Krav paa.

Da man i den første Valglov efter Forfatningsreformen i 1915 indførte Omraadedeling ved Hjælp af den berygtede „sorte Streg“, var Formaalet da heller ikke at imødekomme de tyndest befolkede Egne, men at give Venstrepartiet en Mulighed